

BÄSTA LIVSPLATSEN

Region Halland

**Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination
och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården
HSLF-FS 2017:37**

2018-09-21

Agenda

- Kort presentation av införandeprojektet i Region Halland
- Ny föreskrift – bakgrund
- Nya regiongemensamma rutiner
- Nya funktioner i NCS och VAS
- Sammanfattning
- Frågor

Gå till www.menti.com och använd koden **34 22 6**

Frågor till föreläsaren

Införandeprojekt

- Projektledare Magnus Bengtsson och Carina Werner, RK
- Representanter från HS, PSH, NSVH
- Apotekare från Läkemedelsenheten
- Systemförvaltningen NCS Läkemedel
- HR Regionkontoret

Ny föreskrift

Målet är att stärka patientsäkerheten och att färre patienter ska drabbas av läkemedelsrelaterade skador

- Gäller från den 1 januari 2018
- Vårdgivarens ansvar förtydligas
- Öppen- och slutenvård får gemensamma regler
- Högre krav på kompetens och uppföljning
- Förtydligande av en hel del vi tycker är självklart

Områden i den nya föreskriften

1 - 4 kap. Innehåll, tillämpningsområde, definitioner och ledningssystem

5 kap. **Behörighet** att ordinaera

6 kap.
Ordination av läkemedel
(inkl. **lämplighetsbedömning och uppföljning**)

7 kap. **Behörighet** att iordningställa, administrera eller överlämna

8 kap. Iordningställa, administrera eller överlämna

9 kap. **Delegering** av iordningställande och administrering eller överlämnande

10 kap. Ställningstagande till pågående läkemedelsbehandling

11 kap. Läkemedelsgenomgångar

12 kap. Kontroll, förvaring och rekvisition

Region Hallands rutiner

- Regiongemensamma rutiner
- Hallands sjukhus rutiner
- Psykiatrins rutiner
- Närsjukvårdens rutiner

Nya regiongemensamma rutiner med största förändringarna

- Ansvarsfördelning
- Ordination
- Iordningställande, administrering eller överlämnande av läkemedel
- Delegering av iordningställande, administrering eller överlämnande av läkemedel
- Läkemedelsgenomgångar

Ytterligare regiongemensamma rutiner

- Förvaring
- Beställning av läkemedel
- Generella direktiv
- Narkotikahandtering
- Kvalitetsuppföljning av läkemedelshandtering
- Rapportering av biverkningar
- Patientskador orsakade av läkemedel, åtgärder

Ansvarsfördelning - nytt

Verksamhetschef ansvarar för:

- Att beslut om delegering är förenliga med en **god och säker vård**
- Att delegeringar **omprövas** i nödvändig omfattning
- Att besluta vilken **kompetens** som krävs för delegering
- Att besluta vilken kompetens som en sjuksköterska ska ha för att få **justera doseringen** i läkemedelsordinationer (rutiner)
- Att säkerställa och beskriva hur principen för **uppföljning** av läkemedelsbehandling ska ske
- Att vid genomförd **fördjupad läkemedelsgenomgång** tilldela en läkare som ansvarar för att uppföljning av läkemedelsgenomgången sker

Ansvarsfördelning - nytt

Avdelningschef ansvarar för:

- Att den som får en delegerad uppgift har **förutsättningar** att fullgöra uppgiften
- Ge behörighet i NCS till de sjuksköterskor inom enheten som uppfyller kraven för att få justera doseringen i läkemedelsordinationer

Ansvarsfördelning - utdrag

Läkemedelsansvarig läkare/

Odontologiskt ansvarig tandläkare ansvarar för:

- Att upprätta verksamhetens **eventuella lokala generella direktiv** då det är aktuellt
- Att vara enhetens mottagare av information och kontaktperson gällande IT-baserade vårdssystem som används för ordination och administrering av läkemedel
- Att följa upp enhetens användning och förbrukning av läkemedel i samverkan med verksamhetschef och avdelningschef

Ansvarsfördelning - utdrag

**Läkemedelsansvarig sjuksköterska/
beställningsansvariga tandsköterskor, -hygienister
ansvarar för:**

- Att läkemedelsförrådet håller god ordning och att skötselanvisningar efterföljs inklusive temperaturkontroll
- Att beställa läkemedel till enheten
- Att besluta om vilka läkemedel som ska utgöra bassortiment på enheten i samråd med läkemedelsansvarig läkare och eventuellt farmaceut

Ordination

- Samlad information om patientens ordinationer;
  - ✓ Recept, slutenvårdsordination, ordination på mottagning
- Lämplighetsbedömning
- Planering av **uppföljning** eller **avslut** av läkemedelsbehandling

Undrar du varför ditt läkemedel byts ut? =

När du hämtar ditt receptbelagda läkemedel på apotek blir du ofta erbjuden ett likvärdigt läkemedel till ett lägre pris. Detta kallas generiskt utbyte. Läkemedel byts ut för att ingen ska behöva betala mer än nödvändigt för läkemedel, varken du eller samhället.

Vill du ha mer information?
Fråga efter foldern om bytet, den finns även på www.lakemedelsverket.se/utbyte

Dokumentation av läkemedelsordinationer

1. Läkemedlets namn eller aktiv substans, Läkemedelsform, Läkemedlets styrka, Dosering, Administreringsätt, Administreringstillfällen
2. Läkemedelsbehandlingens längd - *Nytt*
3. Ordinationsorsak - *Nytt*
4. När och hur läkemedelsbehandlingen ska följas upp eller avslutas - *Nytt*
5. I förekommande fall, anledning till att läkemedlet inte får bytas ut mot ett likvärdigt läkemedel
6. Sådana övriga uppgifter som behövs för en säker hantering av läkemedlet

Ordination i öppenvård (recept)

- Ordinationsorsak dokumenteras i doseringsanvisning (§Favoriter)
- Planering av uppföljning eller avslut av läkemedelsbehandling under sökord **Läkemedelshantering** i VAS
- Läkemedelsbehandlingens längd
  - ✓ Under ett år anges behandlingstid i dagar i NCS, annars anges datum för planerad uppföljning i VAS

Justering av dosering i öppenvård

- Sjuksköterska **FÅR** justera läkemedelsdos i sådana situationer där dosering är beroende av patientens individuella mål- eller mätvärden
- Endast om det är förenligt god och säker vård samt med utgångspunkt i patientens behov

Sjuksköterskans dosjustering i öppenvård

- Verksamhetschefen **SKA** definiera kompetenskrav för sjuksköterskan samt vilka indikationer vilka läkemedel som får dosjusteras (rutiner)
- Exempel mottagningsarbete som görs redan idag av sjuksköterskor på hjärtsviktsmottagningen
- Dosjusteringen görs i NCS och ska dokumenteras under **Läkemedelshantering** i VAS

VAS/NCS

Slutenvårdsordination

- Ordinationsorsak dokumenteras under **Läkemedelshantering** i VAS
- Läkemedelsbehandlingsens längd dokumenteras i NCS
- Uppföljning av behandlingen dokumenteras i utskrivningsmeddelande och i epikris
- Läkemedelsförändringar summeras i läkemedelsberättelse om läkemedelsgenomgång genomförts
- Aktuell läkemedelslista till patient vid hemgång

Läkemedelsgenomgång

- Enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång
- Ett sökord **Läkemedelsgenomgång**
- När enkel eller fördjupad läkemedelsgenomgång genomförs ska **alltid** NCS Läkemedelslista uppdateras!

Enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång – dokumentation i VAS

Enkel

- Förklaringar på genomförda läkemedelsförändringar
- Ev. läkemedelsrelaterade problem, behov av fördjupad lmg
- Vem som ansvarar för ev. uppföljning

Fördjupad

- Utförda åtgärder och orsaker till åtgärderna samt behandlingsmål
- När uppföljning planeras och vem som är ansvarig
- Vilka yrkesutövare har deltagit

Läkemedelssökord i VAS

- Läkemedelsgenomgång
- Läkemedelsberättelse
- Läkemedelshantering
- Läkemedelsbiverkan
- **Föreskrivningsrestriktioner**
- ~~Läkemedelavstämning~~
- ~~Läkemedel~~

VAS/NCS

Iordningställande och administrering eller överlämnande

- Administrering/överlämnande
- Generella direktiv – dokumentera bedömning av behov
- Batchnummer vacciner och vissa biologiska läkemedel
- Apotekare och receptarier får både iordningställa och
överlämna läkemedel

Iordningställande av läkemedel

- Iordningställande och administrering ska om möjligt göras av samma person
- Om undantag görs är den som iordningställande ansvarig för innehållet samt att **märkning** sker enligt föreskrift
- Den som iordningställer ska göra en **rimlighetsbedömning** och kontroll av den ordinerade dosen
- Iordningställande ska **dokumenteras** i NCS

Iordningställande – märkning

Om administreringen inte sker direkt efter iordningställande ska koppen eller sprutan vara märkt med;

- *Patientens identitet*
- Läkemedlets namn
- Läkemedlets styrka
- Tidpunkt för iordningställande och *administrering*
- Vem som iordningställt dosen
- Sådana uppgifter som behövs för en säker hantering av läkemedlet

Administrering och överlämnade av läkemedel

- Kontroll av dokumenterad ordination
- Kontrollera patientens identitet och ge patienten det ordinerade läkemedlet vid avsedd tidpunkt
- Dokumentera när läkemedlet administrerats eller överlämnats
- Om generika till ordinerat läkemedel ges **SKA** namnet på det läkemedel som patienten fått dokumenteras
- Utbyteslista ej längre bilaga till rutin

Kontroll av infusion

- Vid **kontinuerlig infusion** ska **kontroll** göras återkommande vid **varje** tillfälle som ansvaret för **administreringen övergår** till annan personal
- Kontroll av infusion ska **dokumenteras** i NCS Utdelningslista

Delegering

- Iordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel får delegeras inom hälso- och sjukvården med undantag av ambulanssjukvården
- Endast läkare, tandläkare och sjuksköterska får delegera ovanstående uppgifter
- Får endast ske om det är förenligt med en god och säker vård

Fyra säkerhetsnivåer innan delegering

1. Vid varje klinik eller enhet där delegering förekommer ska det finnas **lokala rutiner** där det framgår vilken kompetens och kunskap som krävs för den som genom delegering får en uppgift
2. **Verksamhetschefen ska ansvara för** under vilka förutsättningar och i vilka situationer delegering får ske samt för att besluten om delegering är förenliga med god och säker vård och omprövas i nödvändig omfattning
3. **Sjuksköterskor, läkare och tandläkare får endast delegera** om det är förenligt med god och säker vård och ansvarar för att den som får uppgiften har förutsättningar för att fullgöra uppgiften
4. **Den som genom delegering får en uppgift** ska ha dokumenterade kunskaper om uppgiften samt hantering av läkemedel och de risker som är förenade med hanteringen

Delegering forts.

När iordningställande, administrering och eller överlämnande av ett läkemedel delegeras till **annan** personal inom hälso- och sjukvården måste personens kunskap vara säkerställd avseende

- *Syfte* med behandlingen
- *Risker* med behandlingen
- *Konsekvenser* vid felaktig eller ofullständigt utförd behandling

Dokumenterade kunskaper

- Dokumentation i kompetensportalen
  1. Genomförd utbildning i NCS, VAS
  2. Allmän läkemedelshanteringskunskap
  3. Verksamhetsnära kunskap

Sammanfattning

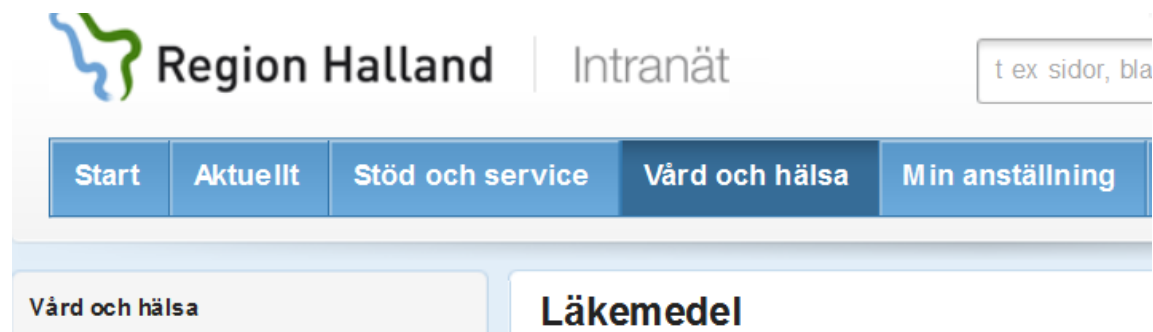
- Uppdaterad föreskrift med anpassning till modern hälso- och sjukvård, för att **stärka patientsäkerheten och skapa samma regler** för läkemedelshantering i hela hälso- och sjukvården
- Nya **regiongemensamma** rutiner
- **Ordination** → Lämplighetsbedömning, uppföljning, ordinationsorsak
- **Dosjustering** av sjuksköterskor vid öppenvårdsordination
- **Läkemedelsgenomgång** – enkel/fördjupad, ett sökord
- **Ordningställande, administrering, överlämnande** → Rimlighetsbedömning, infusion, delegering

Läkemedelsinformation på intranätet

Vård och Hälsa/Läkemedel

- Powerpointbilder
- Vård-IT system
- Läkemedelshanteringsrutiner
- Beställning av läkemedel
- Råd och rekommendationer
- Läkemedelsrekommendationer i Halland
- Läkemedelsgenomgångar
- Behörighetsblanketter NCS/VAS
- Dokumentation av iordningställande och administrering eller överlämning av infusion. (3 minuter) SSK/USK/Apotekare
- Kvittera/rapportera iordningställande och administrering/överlämnande av läkemedel. (4 minuter) SSK/USK/Apotekare

Lagar och föreskrifter om hälso- och sjukvård

- Vem får göra vad i hälso- och sjukvården och tandvården?
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Patientsäkerhetslagen (2010:659)
- Ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvård (HSLF-FS 2017:37)
- Delegering av medicinska uppgifter inom hälso- och sjukvård (SOSFS 1997:14)

Kontakt – Support

Support och felanmälan – IT telefonsupport

- Telefon: 61 900 (010 – 47 619 00). Välj: Läkemedel
- Anmäl ärende via IT Servicedesk

Läkemedelsenheten

- Telefon: HSV: 637 87 (0340 – 66 37 87) HSH: 319 49 (035 – 13 19 49)
- E-post: HSH.lakemedelsenheten@regionhalland.se

Läkemedelsfrågor – Regionkontoret

Telefon: 36 520 (035 - 13 65 20)

- E-post: lakemedelsstrategi@regionhalland.se

Tack för uppmärksamheten!

Frågor?

